

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4972/2024
19.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марица Петровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3287/23 од 22.11.2023. године, у седници одржаној 19.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3287/23 од 22.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 145/22 од 28.08.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му исплати и то: на име накнаде материјалне штете због умањења тржишне вредности кп.бр. .. уписане у ЛН бр. .. КО Баточина (Варошица), због немогућности приступа и располагања истом након израде деонице државног пута првог реда М1.11 Крагујевац, коридор Х (деоница Баточина стационажа од 0+00 до км 5+000) износ од 2.135.704,00 динара; на име трошкова улагања у сређивање предметне парцеле, ради привођења намени - отварања предузетничке радње Ауто отпад и продаја робе износ од 847.634,00 динара и на име изгубљене добити за период од 25.10.2019. године до 25.10.2022. године износ од 5.570,812,50 динара, све са припадајућом затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка од 265.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3287/23 од 22.11.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом тужиоца одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је уписан као власник кп.бр. ..., површине 956 м2 КО Баточина (Варошица), док су кп.бр. .. од 0.30,21 ха и кп.бр. .. од 0.25,15 ха уписане као јавна својина Републике Србије. без терета. Тужилац је у регистру привредних субјеката уписан као оснивач – предузетник Ауто-отпад „Ивица“, Баточина, Горња Баточина, а решењем од 09.04.2015. године уписан је прекид обављања делатности почев од 10.04.2015. године. Решењем Општинске управе Општине Баточина од 12.05.2022. године, одбијен је захтев овде тужиоца за експропријацију кп.бр. ..., површине 0.09,56 ха, уписане у ЛН бр. .. КО Баточина (Варошица), из разлога што је утврђено да не постоји правни основ за експропријацију наведене парцеле, јер не улази у појас експропријације за потребе изградње ауто-пута, нити је у било ком делу била предмет експропријације.

Из извода Просторног плана Општине Баточина од 30.04.2010. године произилази да је, у време доношења наведеног просторног плана, било предвиђено задржавање постојећих станица за снабдевање горивом на наведеној локацији, изградња нових пумпних станица и сервиса за моторна возила, чија изградња је условљена поузданом заштитом земљишта, површинских и подземних вода у складу са проценом утицаја на животну средину. Утврђено је и да је у време када је тужилац купио предметну парцелу (2016. године) Просторним планом Општине Баточина од 30.04.2010. године била предвиђена израда трасе државног пута Крагујевац - Баточина на потезу на коме је тужилац и купио спорну парцелу, а која у време купопродаје није била обухваћена појасом експропријације парцела за потребе и израде наведене деонице пута. У циљу реализације Пројекта изградње државног пута 1. реда Крагујевац – Баточина (који је утврђен као добро од општег интереса за Републику Србију), закључени су уговори од 18.05.2016. године и 26.10.2018. године (чија садржина је ближе наведена у нижестепеним пресудама). Решењем о грађевинској дозволи од 26.03.2019. године дозвољено је Републици Србији, ЈП „Путеви Србије“, Београд извођење радова у оквиру 1. фазне реконструкције и доградње државног пута на наведеној деоници, која је подразумевала санацију и реконструкцију коловоза у постојећој ширини државног пута, а решењем од 03.07.2019. године извођење 2. фазе радова на истој деоници пута на парцелама, које се налазе на територији Општине Лапово и КО Брзан и Баточина Варошица, које се налазе на територији Баточина.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 289/22 од 24.05.2022. године, укинута је пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 81/20 од 24.09.2021. године и пресуђено тако што је делимично је усвојен тужбени захтев овде тужиоца и обавезана је овде тужена да му исплати и то: на име накнаде штете 1.074.645,60 динара и на име изгубљене добити 2.026.941,69 динара, све са припадајућом каматом, коју штету је

тужилац претрпео на кп.бр. .. и кп.бр. .. КО Баточина због изградње државног пута 1. реда, ауто-пута М1.11 Крагујевац, коридор X - деоница Баточина.

Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, утврђено је да је вештак проценио висину изгубљене добити тужиоца због немогућности пресељења радње, односно коришћења предметне кп.бр. .. за потребе рада и пословања предузетничке радње за период од 12.12.2014. године до 22.01.2022. године, у износу од 12.767.335,68 динара, коју процену је дао на основу прихода и расхода тужиоца из периода од 2009. године до 2012. године и који се односе на претходно извршену експропријацију тужиочевих парцела у КО Баточина (по ком основу је тужиоцу исплаћена накнада), будући да тужилац није био у могућности да за потребе вештачења достави доказе о промени седишта фирме, нити доказе о оствареним приходима након промене седишта фирме, јер нема доказа да је обављао делатност и остваривао приходе, односно добит. Оценом налаза и мишљења вештака грађевинске струке утврђена је тржишна вредност предметне парцеле од 2.135.704,00 динара, као и да је вредност израђене оgrade и насипа на предметној парцели са амортизацијом 847.634,00 динара, уз напомену да тужилац није пружио доказе на околност висине смањене вредности предметне парцеле испод тржишне вредности због немогућности прилаза услед изградње саобраћајнице.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев у целости, налазећи да изградњом саобраћајнице тужилац није лишен права својине на предметној парцели и није му фактички одузета за потребе изградње ауто-пута, нити је промењена намена земљишта, те да тужилац у смислу правила о терету доказивања није доказао колико је смањена могућност располагања предметном парцелом, из разлога изградње предметне саобраћајнице. Такође, тужилац није пружио ни доказе да је лично финансирао ограђивање спорне парцеле постављањем насипа, након што је 2016. године купио спорну парцелу, закључивши да је вештак грађевинске струке процену вредности оgrade и насипа дао на основу затеченог стања на лицу места на дан вештачења, оценивши да није основан ни тужбени захтев тужиоца на име накнаде материјалне штете коју потражује у виду изгубљене добити и зараде у периоду од изведених радова на изградњи саобраћајнице 25.10.2019. године до 25.10.2022. године, будући да тужилац од 15.11.2012. године није обављао регистровану делатност нити остваривао приходе, односно добит.

Неосновани су наводи и разлози ревизије тужиоца којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 185. Закона о облигационим односима (ЗОО), прописано је да је одговорно лице дужно успоставити стање које је било пре него што је штета настала (став 1), уколико успостављање ранијег стања не уклања штету потпуно, одговорно лице дужно је за остатак штете дати накнаду у новцу (став 2), кад успостављање ранијег стања није могуће, или кад суд сматра да није нужно да то учини одговорно лице, суд ће одредити да оно исплати оштећенику одговарајућу своту новца на име накнаде штете (став 3), суд ће досудити оштећенику накнаду у новцу кад он то захтева, изузев ако околности датог случаја оправдавају успостављање ранијег стања (став 4).

Чланом 189. став 3. истог закона прописано је да при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном

току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Сагласно наведеном, измакла корист или изгубљена добит је вид материјалне штете коју оштећени трпи због штетникове радње или пропуштања, а коју (добит) је могао реализовати да није било штетне радње. Стога изгубљену добит чини очекивано увећање имовине, при чему није меродавно оно што сам оштећени очекује, него објективна могућност стицања добити према редовном току ствари или према посебним околностима. Такође, изгубљена добит се мора везати за делатност коју у редовном току ствари поверилац обавља, односно за ону врсту и обим пословања које се по редовном току ствари могло очекивати.

У конкретном случају, тужилац је уписан као власник кп.бр. ..., површине 956 м², уписане у ЛН бр. .. КО Баточина (Варошица), да је у регистру привредних субјеката био уписан као оснивач – предузетник Ауто-отпад „Ивица“, Баточина, Горња Баточина, а решењем од 09.04.2015. године уписан је прекид обављања делатности почев од 10.04.2015. године. Такође, из чињеничног утврђења произилази да је, у време када је тужилац купио предметну парцелу (2016. године), Просторним планом Општине Баточина од 30.04.2010. године била предвиђена израда трасе државног пута Крагујевац - Баточина на потезу на коме је тужилац и купио спорну парцелу, која у време купопродаје није била обухваћена појасом експропријације парцела за потребе и израде наведене деонице пута, из ког разлога је решењем Општинске управе Општине Баточина од 12.05.2022. године одбијен захтев тужиоца за експропријацију наведене парцеле. Имајући у виду наведено, а како из чињеничног утврђења произилази да изградњом саобраћајнице тужилац није лишен права својине на предметној парцели и није му фактички одузета за потребе изградње ауто-пута, нити је промењена намена земљишта, те да тужилац током поступка није доказао колико је смањена могућност располагања предметном катастарском парцелом из разлога изградње предметне саобраћајнице, а чиме је онемогућен приступ парцели, то по оцени Врховног суда произилази да доношењем планских аката тужена није ограничила тужиоца у остваривању њихових својинских овлашћења у дотадашњем обиму и начину остваривања истих, нити је онемогућен да предметном парцелом располаже, па тужиоцу, како то правилно закључује другостепени суд, за сада није повређено право својине на предметној парцели, нити је доведено у питање његово мирно уживање имовине, тим пре што просторним планом предметна парцела у време купопродаје није ни била обухваћена појасом експропријације парцела за потребе и израде наведене деонице пута, те самим тим нису предузете било које фактичке радње у вези предметне непокретности, да би иста постала јавно добро. Супротно наводима ревизије, правилан је закључак другостепеног суда да тужилац у смислу правила о терету доказивања није доказао да се обраћао надлежном органу туженог, да му се одобри приступ на државни пут или неки други пут, те да је на тај начин био ускраћен у реализацији својих права на предметној парцели. Такође, по оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да тужилац у смислу правила о терету доказивања није пружио доказе да је лично финансирао ограђивање спорне парцеле постављањем насипа након што је 2016. године купио спорну парцелу, будући да из налаза и мишљења вештака грађевинске струке произилази да је процену вредности ограде и насипа дао на основу затеченог стања на лицу места на дан вештачења.

Насупрот наводима ревизије, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац није доказао да је претрпео штету у виду изгубљене добити у тужбом

траженом износу. Према цитираној одредби члана 189. ЗОО, право на накнаду штете због измакле користи поверилац ће имати само ако је према ономе што се у животу дешава, према редовном току ствари, или према посебним околностима случаја извесно да би он ту корист остварио да је уговор био испуњен. Није довољно неко оптимистичко предвиђање добитка и није довољно да је поверилац планирао добитак из предметног посла. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, утврђено је да је вештак проценио висину изгубљене добити тужиоца због немогућности пресељења радње, односно коришћења предметне кп.бр. .. за потребе рада и пословања предузетничке радње за период од 12.12.2014. године до 22.01.2022. године у износу од 12.767.335,68 динара, коју процену је дао на основу прихода и расхода тужиоца из периода од 2009. године до 2012. године и који се односе на претходно извршену експропријацију тужиочевих парцела у КО Баточина, а по ком основу је тужиоцу исплаћена накнада (Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 289/22 од 24.05.2022. године укинута је пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 81/20 од 24.09.2021. године и пресуђено тако што је делимично је усвојен тужбени захтев овде тужиоца и обавезана је овде тужена да му исплати и то: на име накнаде штете 1.074.645,60 динара и на име изгубљене добити 2.026.941,69 динара, све са припадајућом каматом, коју штету је тужилац претрпео на кп.бр. .. и кп.бр. .. КО Баточина због изградње државног пута 1. реда, ауто-пута М1.11 Крагујевац, коридор X - деоница Баточина). Како тужилац није доказао да је обављао делатност и остваривао приходе (добит) у утуженом периоду од 25.10.2019. године до 25.10.2022. године, код чињеничног утврђења да је решењем од 09.04.2015. године уписан прекид обављања делатности почев од 10.04.2015. године, то је правилан закључак другостепеног суда да тужилац није на несумњив начин доказао да би висина тако утврђеног прихода била и остварива према стварном стању ствари (према објективним показатељима – конкретним и извесним околностима које воде стицању добити). Стога је другостепени суд правилном применом материјалног права одбио тужбени захтев

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић